

Španělská podpora flotile Sumud by mohla být zlomem v izraelském ničení Gazy

Téměř dva roky svět sleduje, co je široce popisováno jako jedna z nejvíce systematických a brutálních kampaní ničení civilního obyvatelstva v moderní historii. Gaza – hustě obydlená enkláva s více než dvěma miliony Palestinců – je od října 2023 pod téměř úplnou bloádou. Její infrastruktura byla zničena, přístup k vodě a elektřině omezen a civilní obyvatelstvo čelí opakovaným bombardováním, vysídlení a hladovění.

Globální veřejné mínění a mezinárodní právní instituce stále častěji označují tuto situaci za to, co skutečně je: **genocida**. Mezinárodní soudní dvůr (ICJ) ve svých prozatímních opatřeních z roku 2024 a pozdějším poradním stanovisku rozhodl, že izraelská politika v Gaze i na Západním břehu porušuje několik článků **Úmluvy o genocidě, Čtvrté Ženevské úmluvy a zvykového mezinárodního práva**. ICJ dále rozhodl, že **izraelská okupace palestinských území je nezákonná** a že členské státy mají **povinnost zajistit neuznání a nepodporování této nezákonné situace**.

Navzdory těmto jasným právním rozhodnutím Izrael pokračuje ve své vojenské kampani – povzbuzen desetiletými **diplomatické beztrestnosti**, štítem veta v Radě bezpečnosti OSN a silnou podporou mocných západních států, zejména Spojených států. Výsledek: svět většinou nečinně přihlíží, jak je Gaza proměněna v hromadu trosek.

Nyní se však tento vývoj může změnit.

Šikanující školák narazí na svého protivníka

Po desetiletí se Izrael choval jako šikanující školák v mezinárodním systému – posouval hranice, ignoroval rozhodnutí a eskaloval s jistotou, že se mu nikdo neodváží přímo postavit. Tento postoj byl posílen jeho spojenectvím s Washingtonem, regionální vojenskou převahou a nepřiznaným jaderným odstrašujícím prostředkem. Tento přístup však také pěstoval **aroganci** – přesvědčení, že žádný čin, ať už jakkoli bezohledný nebo nezákonný, nevyvolá přiměřenou mezinárodní reakci.

Izraelské rozhodnutí **zaútočit na katarské diplomatické zájmy** na začátku tohoto roku bylo široce považováno za jedno z jeho nejblažnivějších provokací. Co však nyní hrozí, může přesáhnout i tuto událost: **potenciální izraelský útok na flotilu Sumud** – nadnárodní konvoj lodí, který se pokouší dodat humanitární pomoc do Gazy. Mezi zúčastněnými plavidly jsou i ta plující pod **španělskou vlajkou**, nesoucí **španělské občany** – včetně volených představitelů, humanitárních pracovníků a novinářů.

Pokud Izrael zaútočí na tyto lodě smrtící silou, může to spustit řetězec událostí, který dramaticky změní geopolitickou a právní situaci – a možná poprvé v historii donutí Izrael **vz-**

dát se nejen blokády Gazy, ale i okupace Západního břehu.

Právní domino začíná padat

Krok 1: Útok na civilní plavidlo – Článek 51 Charty OSN

Pokud by izraelské síly zaútočily na **civilní loď pod cizí vlajkou** na volném moři – zejména v mezinárodních vodách – jednalo by se o závažné porušení mezinárodního práva, včetně:

- **UNCLOS** (Úmluva OSN o právu moře)
- **Zvykového mezinárodního námořního práva**
- **Příručky San Remo** o mezinárodním právu uplatnitelném na ozbrojené konflikty na moři.

Ještě důležitější je, že **Článek 51 Charty OSN** stanoví:

„Nic v této Chartě nebrání neodňatelnému právu na individuální nebo kolektivní sebeobranu, pokud dojde k ozbrojenému útoku proti členskému státu Organizace spojených národů...“

Pokud Španělsko usoudí, že izraelský útok na jeho loď představuje takový ozbrojený útok – zejména pokud budou zabiti občané – může se odvolat na **individuální sebeobranu** podle Článku 51. Tento krok by navíc mohl pozvat k **kolektivní sebeobraně**, kdy **další státy dobrovolně podpoří právo Španělska na reakci**.

Státy jako:

- **Turecko** (člen NATO s historickými křivdami a regionální strategickou rivalitou s Izraelem),
- **Indonésie** (která nedávno vyjádřila politickou vůli připojit se k mírovým silám v Gaze pod mandátem OSN),
- **Jemen** (již zapojený do asymetrického námořního tlaku na izraelskou lodní dopravu v Rudém moři),

...by mohly deklarovat svou podporu španělskému nároku na sebeobranu. To vytváří **právní koaliční rámec** pro omezené námořní, letecké a humanitární operace pod principem **kolektivní sebeobrany** – i bez rezoluce Rady bezpečnosti OSN.

Krok 2: Útok na vojenské plavidlo – Článek 5 NATO

Pokud by situace dále eskalovala – například pokud by izraelské síly **zaútočily na španělskou nebo tureckou válečnou loď** – právní a politická situace se razantně změní.

Podle **Článku 5 Smlouvy NATO** je útok na síly, plavidla nebo letadla jednoho členského státu v oblasti operací definované **Článkem 6** (včetně Středozemního moře) považován za útok na všechny. Španělsko a Turecko by pak mohly **formálně aktivovat Článek 5**, čímž by spustily mechanismus kolektivní reakce.

I když NATO funguje na základě konsensu a každý členský stát si zachovává flexibilitu v tom, co přispěje, aktivace Článku 5 **zavazuje ke konzultacím a solidaritě**. I kdyby **Spojené státy a Německo** – oba hluboce propojené s Izraelem – zvolily neúčast v boji, je nepravděpodobné, že by **blokovaly** ostatní členy NATO v akci, zejména s ohledem na pokračující imperativ **zachovat jednotu aliance kvůli Ukrajině**.

Od námořních doprovodů k strategickému ústupu

V reakci na to by koalice vedená NATO – pravděpodobně s jádrem tvořeným **Španělskem, Francií, Tureckem a Itálií**, ke kterým by se připojily další sympatizující státy – mohla rychle vytvořit:

- **Humanitární námořní koridor do Gazy**
- **Letecké a námořní obranné hlídky nad východními vodami Středozemního moře**
- **Společné velící mechanismy pro pátrací a záchranné operace a ochranu konvojů**

Izraelské námořnictvo a letectvo, ačkoli sofistikované a regionálně dominantní, nemohou reálně čelit **koordinovaným silám NATO** – zejména ne těm operujícím pod Článkem 5 a podporovaným politickou legitimitou **kolektivní sebeobrany**.

Pod tímto tlakem by **Izrael byl nucen ustoupit** – nejen zrušit blokádu Gazy, ale **stáhnout se z částí nebo celého Západního břehu**, v souladu s **poradním stanoviskem ICJ z roku 2024**, které jednoznačně prohlásilo izraelskou okupaci za nezákonnou a nařídilo členským státům, aby **ukončily podporu této okupace**.

Následky: Legalizace výsledku prostřednictvím „Sjednocení pro mír“

Po uklidnění situace by stejná koalice zemí, která jednala v kolektivní sebeobraně, mohla předložit **rezoluci „Sjednocení pro mír“** Valnému shromáždění – retrospektivně:

- **Schvalující nadnárodní operaci, a**
- **Autorizující formální mírovou misi OSN v Palestině, včetně Gazy a Západního břehu.**

To by poskytlo mezinárodní právní rámec – ať už křehký – pro:

- Ukončení blokády,
- Ochrana palestinských civilistů,
- Demontáž nezákonných osad, a
- Obnovu zničených institucí palestinské občanské společnosti.

Zlom na Blízkém východě – a v mezinárodním právu

Není pochyb, že nic z toho není zaručeno. Rizika eskalace, špatného odhadu a odporu jsou reálná. Ale **krize flotily Sumud**, pokud ji Izrael špatně zvládne, by mohla znamenat začá-

tek **historického posunu** – nejen v rovnováze sil v regionu, ale v uplatňování **mezinárodního práva** samotného.

Poprvé po desetiletích by **stát jako Španělsko** – podporovaný evropskými spojenci, partnery s muslimskou většinou a kritickou masou veřejné podpory – mohl stanovit červenou linii, která v izraelsko-palestinském konfliktu v mezinárodním právu chyběla.

Nešlo by o zničení Izraele. Ale mohlo by to být **konec izraelské schopnosti ničit Gazu bez následků**.

A možná, z popela Gazy, svět konečně vybuduje rámec, který učiní budoucí genocidy nejen nezákonnými – ale nemožnými.